

Näin minusta tuli

LENITA

56 vuotta julkisuudessa nähty Lenita Airisto iskee taas.

Lenitan uusin kirja pureutuu ikärasismiin.

– Olen itsekin saanut osani tästä aikamme pahimmasta kiusaamisen lajista. Ikää pidetään hirvittävänä painolastina, vaikka se on äärimmäisen merkittävä voimavara.

Anne Erjonsalo anne.erjonsalo@iltasanomat.fi Ulla-Maija Lähteenmäki, kuvat

Näyttävä **Lenita Airisto**, 73, uhkuu intoa. Menestyksenkään uran tehnyt liikemäinen ja tietokirjailija on innostunut uudesta väitöskirjasta. Tutkija **Laura Saarenmaa** selvittää *Intiimin äänet* -väitöksessään suomalaista julkiskulttuurin muutosta ajanvietelevissä 1961–1975.

– Kolmasosa tutkimuksesta käsittelee minua. Edustan median muokkamuksessa naiskuvassa sitä itsenäistä ja vahvaa tyyppiä, johon naisten on vaikea samaistua, Lenita aloittaa.

– Elämässäni on tapahtunut paljon – ja pääasiallisesti hyvää. Julkisuuden aiheuttama kitka ja työt ovat pitkälle muokanneet minut sellaiseksi kuin olen. Olen aina tehnyt itse strategiani ja toiminut niitten mukaan. Kantava asia elämässäni on aina ollut työ – eivät miehet, vaikka niitäkin on ollut riittävästi.

Lenitan tekee ajankohtaiseksi ensi viikolla ilmestyvä kirja *Eläköön 100 vuotta! – Ikäcallankumous vai suuri utopia*. Seniorikansalle omistettu tietokirja jatkaa edellisen linjalla ja puhuu ikäihmisten puolesta yhtä aikaa lempeästi ja ärhäkästi.

Uudessa kirjassaan Lenita kirjoittaa henkisesti ja fyysisesti huippukuntoisista yli 60-vuotiaista, jotka ovat uusi ilmiö ihmiskunnan historiassa. Nämä ihmiset eivät halua vaihtaa aktivoivaa työyhteisöä eläkeläiskerhoihin, vaan tahtovat painaa täysillä työelämässä.

– Kirja ei ole ruikuttajille vaan niille, jotka haluavat elää täyttä elämää. Tässä negatiivisessa mediamaailmassa suurin kiusaamisen ala on ikärasismi, josta minäkin olen saanut osani. Naistahan katsotaan jo nelikymppisenä vanhana. Ikää pidetään hirvittävänä painolastina, mutta se hän on äärimmäisen merkittävä voimavara, Lenita ärähtää.

Kirjassa hän avaa ikäihmisten elämää esimerkein ja haastatteluin eri puolilta maailmaa. Suuren vaikutuksen Lenitaan on tehnyt viimeksi Intia.

SUOMEN NEITO edusti maataan Amerikassa 1954.

Kymppin nainen

1. Sota

– Sodanaikainen sukupolvi on ollut ratkaiseva minun elämässäni – ne rintamamiehet ja -naiset, jotka olivat mukana pelastamassa Suomea. Se on meidän suuri stoorimme, joka on ryssitty aivan järkyttävällä tavalla. Miehemme **Väinö Linnasta Paavo Rintalaan** ovat halveksineet ja häpäisseet Suomen sodissa auttaneita rintamanaisia, joita oli yli 100 000 sotitoimialueilla. Olemme häpäisseet ne ihmiset, jotka ovat pelastaneet meidät. Katsokaa, kuinka ihmisten

sydämet avautuvat, kun **Sofi Oksanen** kiertää kertomassa suurta stooriaan Virosta ja virolaisista.

2. Koulutus

– Olen saanut hyvän koulutuksen niin suomen kuin ruotsin kielellä. Olen saanut myös tv-journalistin koulutuksen maailman kolmanneksi parhaassa yliopistossa, Stanfordin yliopistossa Kaliforniassa.

– Annan suuren arvon sille, että olen koulutuksen kautta päässyt koko tiedon maailmaan. Tiedän, miten tietoa kerätään, miten sitä hyödynnetään ja miten sillä vaurastutaan. Tieto on valtaa. Varsinkin naisen kohdalla tieto on ratkaisevaa valtaa. Olen sanonutkin, että minulla valta on korvien, ei jalkojen välissä.

– Suomi on paras maa siksi, että pienten lasten on pakko mennä täällä kouluun. Peruskoulutuksemme on todella hyvä. Olisi hienoa, jos myös korkeampi koulutus olisi yhtä hyvä.

3. Perhe

– **Reino**-isä piti minua aivan ainutlaatuisena ihmisenä. Jos joku ei ollut siitä hänen kanssaan samaa mieltä, hän todella käytti aikaa todistaakseen sen muillekin. Isältä sain terveen omanarvontunnon. Hänen antamillaan eväillä olen jälkepäin päässyt yli niistä monista tutkimuksista, jotka ovat yrittäneet kävellä ylitseni. Minä olen ampunut heidät järjestään alas kuin pulut puusta.

– **Alli**-äidiltäni opin kauneuden maailman. Hänen kauttaan ymmärsin, miten voimaannuttavaa kauneus on. Äiti pystyi niukkana sota-aikanakin loihittamaan uskomatonta kauneutta kotiimme ja ympäristöömme.

– Monet ovat sanoneet minulle, etteivät jaksa huolehtia ulkonaöstöään niin kuin minä. Joka kerta olen vastannut heille, että huolehtiminen kannattaa. >>

– **SUHITEITANI** ei ole koskaan pilattu sellaisilla ajatuksilla kuin ”kumpi meistä laittaisi ensimmäiseksi perunat kiehumään”, Lenita kertoo.

YLE KUVAPALVELU

LENITA JUONSI Jatkoaika-ohjelmaa 60-luvun lopulla.

- Kun laittaa itsensä kuntoon ja katsoo peiliin, voimaantuu ja jaksaa paljon enemmän.
- Kotona opin paljon myös miehen ja naisen tasa-arvosta. Kunnioitan suuresti sitä taitoa, jolla vanhemmat pitivät meistä lapsista huolta sodan ja pula-ajan äärimmäisen vaikeissa olosuhteissa.

4. Suuret maailmanmatkat

- Koko maailmankuvani muuttui, kun Suomen Sotainvalidien Veljesliitto valitsi minut 1954 Suomen Neidoksi ja pääsin Amerikkaan. Sitä ennen olin ollut vain kerran äidin kanssa Ruotsissa tapaamassa serkkujani. Itse asiassa en ole koskaan palannut Amerikan-matkalta. Silloin päätin, että matkustan mahdollisimman paljon. Matkojen ja niillä tapaamiemi ihmisten kautta olen tutustunut myös itseeni.
- Matkat ovat auttaneet minua laajentamaan näkökulmani elämään ja toisaalta syventäneet tietouttani siitä, minkälaiset asiat saavat minut varuilleni tai herättävät minussa kysymyksiä.

5. Hurahtaminen

- Olen hyvin varhaisessa vaiheessa oppinut olemaan tolerantti, mutta suurta apua on minulle ollut myös siitä, että pystyn kategorisesti olemaan hurahtamatta mihinkään. En ole hurahtaja. Minulle on turha tulla esittämään minkäänlaisia teesejä. En hurahda uskoon, politiikkaan enkä mihinkään muuhunkaan. Olen nähnyt niin paljon hurahtaneita ja sen, millainen valheellisuus siihen sisältyy.
- Hurahtaminen on aivan liian helppoa. Asioiden löytämiseen ja ymmärtämiseen ei ole oikoteitä. Ne eivät tule ulkoapäin, vaan ne pitää oivaltaa itse. Elämä on pidettävä omis- sa käsissä ja ohjailtava itse niitä asioita, joita voi.

6. Innovatiivisuus & rohkeus

- Olen mitä suurimmassa määrin liikemäinen. Liike-elämä on äärimmäisen luovaa. Olen oppinut luottamaan omiin tuntosarviini. Kun näen asian, johon uskon, olen myös valmis sijoittamaan siihen. Olen myös valmis taistelemaan näkemykseni puolesta. Jos joku ei halua lähteä mukaani, teen sen itse. Tällä periaatteella olen työskennellyt koko elämäni.

» Isän eväillä olen päässyt yli surkimuksista, jotka ovat yrittäneet kävellä ylitseni. Olen ampunut heidät järjestään alas kuin pulut puusta.

LEHTIKUVA

LENITA OLI naimisissa Ingvar S. Melinin kanssa.

- Minulle on myös selvinnyt, mikä on tämän päivän markkinointia. Esimerkiksi taidelaitosta kuten Kansallisoopperaa on johdettava luovuudella, ei saituudella.

7. Pitkäjänteisyys

- Jos päätän tehdä jonkin asian, en koskaan jätä sitä kesken. Tähän liittyy se, että olen hyvin pitkäjänteinen. Tästä on hyvä esimerkki se, että 1994 kirjoitin ensimmäisen kirjani. Tiesin heti, että kirjoittaminen on minun juttuni. Olen koko ajan opiskellut paremmaksi kirjoittajaksi.
- Kirjoittamisessa minun on pitänyt myös löytää oma genreni. Kuulun nyt Tietokirjailijat ry:hyn. Ensi viikolla ilmestyvä kirjani on jo kahdeksas.
- Pitkäjänteisyyteeni kuuluu myös se, että maksan aina velkani niin hyvässä kuin pahassa. Olen kuin villieläin, joka jaksaa aina odottaa sopivaa hetkeä velan maksuun.

8. Työ

- Työ on suuri siunaukseni. Työ on kuin rakkaus: mitä enemmän siihen satsaa, sitä enemmän siitä saa. Työ on antanut minulle myös taloudellisen riippumattomuuden. Olen saavuttanut paljon, ja työ on myös hionut minua.
- Asioiden eteen pitää aina taistella. Ne ihmiset, jotka eivät taistele, ovat häviöjä eivätkä myöskään pyri mihinkään. On paljon ihmisiä, jotka eivät pyri mihinkään, eivät edes presidentiksi. Se on mielestäni erittäin outo asenne, sillä silloinhan suostuu siihen, mitä on tarjolla. Mielestäni ihmisten pitää pyrkiä eteenpäin, asettaa päämääriä itselleen ja potkia ovia.
- Käyn paljon luennoimassa seminaareissa ja yrityksissä kirjojeni pohjalta. Puhun yrittäjyydestä, tasa-arvosta, ikärakenteen muutoksesta ja globaalitaloudesta, joka on kaikkien ajatusten punainen lanka. Tiedän täsmälleen, mitä globaalitalous on, olen opiskellut sitä 17-vuotiaasta lähtien. Olen markkinoinut suomalaista teollisuutta, designia ja kulttuuria Success Story Finland -maailmankiertueillani. Tunnen Euroopan, Pohjois- ja Etelä-Amerikan sekä Aasian kulttuurit.
- Itse en ole hellittänyt työtahtiani millään tavalla. Aion tehdä työtä loppuun asti, niin kauan kuin on vintissä valoa.
- En käsitä ollenkaan sitä, miten

LEHTIKUVA

- **MINULLA ON** valta korvien, ei jalkojen välissä.

10 nopeaa

1. **Rakas?** Mies.
2. **Kirja?** Eläköön 100 vuotta!
3. **Paikka?** Koti.
4. **Maku?** Laatu.
5. **Tv-ohjelma?** Fareed Zakaria, GPS-CNN.
6. **Tavara?** Kännykkä.
7. **Kulkuväline?** Auto.
8. **Seksikäs?** Mies.
9. **Hauska?** Minä.
10. **Ärsyttävä?** Minä.

meillä Suomessa heitetään täysin työkykyisiä ihmisiä tunkiole.

9. Terveys

- En ole systemaattisesti tuhonnut itseäni. Muistan monia vaikeita tilanteita 60-70-luvuilta, jolloin kaikki joivat kuin apinat. Minä olin aina autolla liikkeellä. Totta kai otan lasillisen viiniä illallisen kanssa, mutta en ole koskaan rypännyt saati tupakoitunut. Olen myös hyvin tarkka lääkkeiden kanssa. Otan asperiinin, jos pääni on kipeä. Muutkin selviäisivät paljon paremmin, jos eivät tuhoaisi itseään.
- Voimistelen joka aamu ja lenkkeilen myös säännöllisesti. Yritän myös syödä terveellisesti ja erittäin vähän! Ruoan suhteen en kuitenkaan ole absolutisti. Rakastan leivoksia.

10. Elämäni miehet

- Miessuhteissani minulla on ollut onnea. Olen aina ottanut heistä vain parhaat palat - älyn. He ovat olleet sekä ystäviäni että rakastajiani. En ole pesänrakentaja, mistä kertoo sekin,

että olen ollut vain kerran naimisissa. Sen jälkeen päätin elää vain synnissä.

- En ole koskaan etsinyt miehiä elämäni, jokaisen heistä olen löytänyt. Tunnistan hyvin nopeasti - muutamana replikina aikana - sen miehen, joka tulee minun vaikutusalueelleni. Tilanne on silloin kahtalainen: joko mies on passion killer tai tyyppiä "tästä voisi tulla jotakin".
- Elämäni miesten kanssa olen halunnut tavoittaa myös mahdollisimman täysipainoisen kommunikoinnin. Suhdetta ei ole koskaan pilattu sellaisilla ajatuksilla kuin "kumpi meistä laittaisi ensimmäiseksi perunat kiehumaan kotiin tultuaan". En osaa itse laittaa minkäänlaista ruokaa enkä halua edes opetella. Olen kotiaskareissa muutenkin täysin avuton.
- Onneksi olen saanut tavata hyviä, rohkeita, älykkäitä ja haastetta haluvia miehiä. En ole koskaan ollut kiinnostunut tomppelista, pelkureista enkä ennakkoluuloisista luusereista. Miehet, jotka ovat vaikuttaneet minun elämässäni, ovat hyvin poikkeuksellisia. Heille sopivat samanlaiset säännöt kuin minullekin. Minä en muuta kotoani minnekään, eikä minun luokseni muuta kukaan. Sinne ei kukaan jätä edes hammasharjaansa.
- Ne elämäni miehet, joita on käsitelty julkisuudessa, ovat vain viitteitä minun tyyppisistä miehistä. Ihmiset ovat kuvitelleet, että mieheni ovat vain menestyneitä liikemiehiä. Voin sanoa, että sellaisia minulla ei ole ollut ollenkaan.
- En ole koskaan kertonut julkisuudessa, onko minulla menossa suhde vai ei. Se ei kuulu muille. Opin jo isältäni, että tärkeistä asioista puhutaan vain niiden kesken, joita asia koskee. +